

Slovenija – spet montirani procesi (memorandum slovenski in evropski javnosti)

Evropska komisija je v svojem zadnjem poročilu z dne 29. maja 2013 posebej opozorila, da je stanje v slovenskem pravosodju slabo. Slovenski vladi je naložila vrsto popravilnih ukrepov.

Namesto popravilnih ukrepov pa so stvari krenile iz slabega na slabše. 5. junija 2013, samo teden dni po oceni Evropske komisije, je bil na prvi stopnji zaključen nov montiran sodni proces, s katerim se želi onemogočiti proevropsko opozicijo v Sloveniji. Nižje sodišče v Ljubljani je namreč na dve leti zapora obsodilo Janeza Janšo, predsednika slovenske vlade v letih 2004-2008 in 2012-2013, predsednika Evropskega sveta leta 2008, predsednika Slovenske demokratske stranke in trenutnega vodjo opozicije, nekdanjega disidenta in ustvarjalca samostojne slovenske države. Sodba še ni pravnomočna, povzročila pa je burne reakcije v slovenski javnosti ter doživela glasno kritiko akademske pravne stroke.

Spoštovani,

dovolite, da vam v nadaljevanju na kratko predstavimo kontekstualno problematiko procesa, obtožbe in obsodbe prvostopenjskega sodišča v Ljubljani, ki je Janeza Janšo obsodilo kaznivega dejanja **sprejemanja objube darila** za nezakonito posredovanje.

Dejanje naj bi storil tako, da naj bi sprejel **obljubo neznane nagrade**, za svoj domnevni vpliv in posredovanje pri razpisu Ministrstva za obrambo Republike Slovenije za nakup vojaških oklepnih vozil. Dejanje naj bi storil neugotovljenega dne, na **neugotovljenem kraju** in na **neugotovljen komunikacijski način** preko drugih oseb. Nagrado naj bi ponudili posredniki finske firme Patria, ki se je potegovala za ta posel.

Obtožba je bila najprej medijsko lansirana tik pred parlamentarnimi volitvami septembra 2008. Tožilka je nato šele čez dve leti, 6. avgusta 2010 v pravno popolnoma pomanjkljivem obtožnem predlogu opisala dejanje, ki sploh ne more biti razlog za obtožbo, kaj šele za sodbo. V obtožnem predlogu tožilka ni navedla ne časa, ne kraja in ne načina storitve očitnega dejanja. Prav tako sploh ni navedla, kakšna nagrada naj bi bila Janši obljubljen. Kasneje je odstopila in zamenjal jo je drug tožilec, ki nadaljuje njeno delo. Po enoletnem premoru od vložitve obtožnega predloga je bila prva sodna obravnava na nižjem sodišču v Ljubljani sklicana tik pred izrednimi parlamentarnimi volitvami avgusta 2011.

Tožilstvo dokazuje to nesmiselno obtožbo z elektronskimi sporočili, zaseženimi v Patriji. Iz teh sporočil izhaja, da je Patria preko avstrijskega posrednika sicer podkupila ("plačala storitve") nekaterim drugim slovenskim posrednikom pri tem poslu, ki pa jih razen enega sploh niso vključili v ta sodni proces.

V dokaznem postopku na več kot 50 obravnavah v dveh letih je bilo zaslišanih ogromno prič. Takratni minister za obrambo Karel Erjavec, sicer predsednik levo orientirane Stranke upokojencev, ki je tudi podpisal sklep o izbiri najboljšega ponudnika in pogodbo z najboljšim ponudnikom, to je finsko Patrio, je izrecno zagotovil, da obtoženi Janez Janša ni imel nič z razpisom in postopkom. Vse se je izvajalo v okviru strokovnih komisij ministrstva. Tudi vse

druge priče, ki so bile zaslišane, so povedale, da na njih ni nihče vplival, da z Janezom Janšo niso bile v neposrednem ali posrednem stiku in da je postopek izbire potekal zakonito.

Tožilstvo **ni v nobeni točki dokazalo**, da je Janez Janša sprejel sicer neznano obljubo podkupnine. Še več. V dokaznem postopku se je izkazalo, da Janša ni bil v nikakršnem stiku z ljudmi, ki so kakorkoli sodelovali pri izvedbi javnega naročila. V sodnem postopku so Janezu Janši grobo **kršili pravico do obrambe**, saj se niti ni mogel braniti pred takšnimi nekonkretiziranimi obtožbami. Obtožbe so bile tako v celoti ovržene na podlagi prič, ki jih je predlagalo samo tožilstvo.

V postopku je tožilec ignoriral kar dva jasna judikata Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, ki izrecno govorita, da na podlagi takšnih očitkov ni dopustno v Sloveniji nikogar obsoditi, saj ne omogoča obrambe obtoženega. Znano je, da je bil Janez Janša kot disident zaradi kritičnega pisanja o komunističnem režimu na podoben skonstruirani podlagi aretiran, zaprt in pred jugoslovanskim vojaškim sodiščem pred 25 leti obsojen na 18 mesecev zapora. Sodba je bila kasneje v celoti razveljavljena.

Poleg navedenih je še veliko primerov, ki dokazujejo, da je slovensko pravosodje politično pristransko in neučinkovito. Slovensko pravosodje po demokratizaciji ni nikoli doživelo demokratične tranzicije, se pravi temeljite reforme in kadrovske prenov. Številni sodniki in tožilci, ki so sodelovali s tajno politično policijo, so ostali na svojih mestih ali so celo napredovali. Še več, sedanji predsednik vrhovnega sodišča Branko Masleša in generalni državni tožilec Zvonko Fišer sta v totalitarnem režimu dokazano kršila človekove pravice in temeljne svoboščine. Tožilka Branka Zobec-Hrastar, ki je sestavila obtožni predlog zoper Janeza Janšo, je žena agenta nekdanje tajne politične policije Zvonka Hrastarja, ki je leta 1988 osebno aretiral Janeza Janšo. Andrej Ferlinc, sedanji tožilec v sodnem procesu proti Janezu Janši, je bil po danes javnih evidencah sodelavec tajne jugoslovanske vojaške varnostne službe. To so le nekateri od skrb zbujajočih znakov okuženosti slovenskega pravosodja s totalitarnim sindromom. Slovensko pravosodje po vseh raziskavah javnega mnenja uživa eno najnižjih zaupanj državljanov med vsemi državnimi institucijami. Občutek državljanov, da živijo v državi, kjer vlada pravo in enakost pred zakonom, je na najnižji ravni od prvih svobodnih volitev leta 1990.

Zato je na kratko opisani proces in posledično obsodba Janeza Janše vrhunec politizacije sodnega sistema v Sloveniji. Motiv je jasen, s sodnim konstruktom, še mnogo bolj bizarnim kot poteka v Ukrajini zoper Julijo Timošenko, želijo s političnega prizorišča odstraniti političnega tekmeca, dokazanega demokrata in prepričanega Evropejca - Janeza Janšo.

Obsodba opozicijskega voditelja je v ljudeh poleg ogorčenja vzbudila tudi strah, saj se upravičeno sprašujejo, kdo bo naslednji na vrsti. Prepričani smo, da je nereformirano pravosodje v Sloveniji postalo tudi evropski problem in da bi se morale pristojne institucije EU in Sveta Evrope aktivno vključiti v podporo prizadevanjem za resnično prenovu slovenskega pravosodja.

Podpisniki:

mag. Andrej Aplenc, publicist, nekdanji disident in zapornik na Golem otoku
Ivo Ban, gledališki in filmski igralec
Alfred Brežnik, častni konzul RS v Avstraliji
mag. Bernard Brščič, direktor Inštituta dr. Jožeta Pučnika
Radovan Cerjak, odvetnik
France Cukjati dr. med., nekdanji poslanec in predsednik DZ, predsednik odbora za zdravstvo pri strokovnem svetu SDS, predsednik Sveta UKC
Emanuel Čerček, nekdanji svetovalec ministra Černača, nekdanji svetovalec bivšega župana MB Franca Kanglerja
Damjan Damjanovič, direktor Slovenske filharmonije
mag. Drago Demšar, nekdanji odvetnik, predsednik Sklada Josipa Jurčiča, član glavnega odbora Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve
Jože Dežman, zgodovinar in publicist, nekdanji direktor Arhiva RS, nekdanji direktor Muzeja novejšje zgodovine Slovenije, nekdanji predsednik Komisije Vlade RS za reševanje vprašanj prikritih grobišč
Marcos Fink, operni pevec, prejemnik nagrade Prešernovega sklada 2013
red. prof. dr. Darko Friš, profesor zgodovine na Univerzi v Mariboru
akad. Kajetan Gantar, literarni zgodovinar, klasični filolog, prevajalec, urednik
red. prof. ddr. Stanko Gerjolj, teolog, profesor
dr. Edi Gobec, zaslužni profesor sociologije, KSU, ZDA
dr. Gregor Gomišček, asistent na zdravstveni in na medicinski fakulteti
dr. Sergej Gomišček, sociolog
Niko Grafenauer, pesnik, urednik, literarni zgodovinar
dr. Stane Granda, zgodovinar, znanstveni svetnik in redni univerzitetni profesor
ddr. Igor Grdina, zgodovinar, literarni zgodovinar in libretist, znanstveni svetnik na Inštitutu za kulturno zgodovino ZRC SAZU
doc. dr. Tamara Griesser-Pečar, zgodovinarica
Aleš Hojs, nekdanji minister za obrambo
prof. dr. Matija Horvat, redni član SAZU, redni profesor za interno medicino v pokoju
Jože Hribernik, odvetnik
Nina Ivanič, gledališka in filmska igralka
ddr. Klemen Jaklič, predavatelj s področja človekovih pravic in evropskega prava na Harvardu
akad. Andrej Jemec, slikar, redni član SAZU, prejemnik avstrijskega častnega križa za znanost in umetnost ter avstrijskega častnega križa za znanost in umetnost prvega reda
Ivo Jevnikar, časnikar in publicist
dr. Romana Jordan, poslanka v EP
dr. Janez Juhant, teolog, filozof in pedagog, član Evropske akademije znanosti in umetnosti

dr. Ivo Kerže, filozof
Miha Klun, predsednik NS RTV
dr. Dean Komel, filozof in pedagog
dr. Janko Kos, literarni zgodovinar, teoretik in kritik, redni član SAZU
Bojana Kos dr.med., zdravnica
akad.prof. dr. Alojz Kralj, redni član SAZU in član EASA
Zlata Kraševc, publicistka
Tomaž Kričej, Raiffaisen Bank, vodja upravljanja premoženja strank
Mojca Kucler Dolinar, načelnica UE Ljubljana, nekdanja državna sekretarka na Ministrstvu za pravosodje, nekdanja ministrica za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo
Tone Kuntner, pesnik in gledališki igralec
dr. Matej Lahovnik, profesor na EF v Ljubljani, nekdanji minister za gospodarstvo
dr. Matej Makarovič, sociolog in politični komentator, izredni profesor
Tino Mamić, zgodovinar, novinar predsednik Združenja novinarjev in publicistov
prof. dr. Marica Marolt Gomišček, upokojena zdravnica, višja svetnica
Bine Matoh, igralec
akad. prof. dr. Anton Mavretič, znanstvenik, član SAZU
Zofija Mazej Kukovič, poslanka v EP
dr. Milko Mikola, zgodovinar
Jože Možina, zgodovinar, novinar, nekdanji direktor TV Slovenija
prof. dr. Drago Karl Ocvirk, redni profesor za verstva, osnovno bogoslovje in misiologijo na Teološki fakulteti v Ljubljani
dr. Milan Orožen Adamič, geograf, znanstveni svetnik, izredni profesor v pokoju, nekdanji veleposlanik Republike Slovenije na Hrvaškem
Boris Pahor, pisatelj, kulturni delavec, slovenski Evropejec leta 2013
Miran Pavlin, nekdanji nogometaš
dr. Dušan Petrač, fizik, eden vodilnih znanstvenikov pri ameriški vesoljski agenciji NASA
France Pibernik, književnik
dr. Gregor Pivec, dr.med.
mag. Renato Podbersič, zgodovinar
Aleš Primc, vodja civilne iniciative za družino in pravice otrok
Gorazd Pučnik, sin dr. Jožeta Pučnika, očeta samostojne Slovenije
Majda Pučnik Rudl, predsednica Komisije Vlade RS za popravilo krivic
dr. Andrej Rahten, zgodovinar, višji znanstveni sodelavec, izredni profesor
dr. Jože Rant, znanstvenik in upokojeni docent s področja jedrske tehnologije
Alojz Rebula, pisatelj, dramaturg, esejist in prevajalec
dr. Borut Rončević, direktor Univerzitetnega in raziskovalnega središča Novo Mesto, izredni profesor
prof. dr. Ivan Rozman, redni profesor za področje informatike, nekdanji rektor Univerze Maribor
Mladen Rudonja, nekdanji nogometaš

dr. Dimitrij Rupel, sociolog, politik, diplomat, generalni konzul v Trstu
dr. Malina Schmidt Snoj, teatrologinja
Brane Senegačnik, pesnik, esejist in prevajalec
Zorko Simčič, pesnik, pisatelj, dramatik, publicist, član SAZU
akad. Prof. dr. Primož Simoniti, klasični filolog, prevajalec
prof. dr. Vasko Simoniti, zgodovinar, nekdanji minister za kulturo, ustanovni član ZZR, redni profesor
prof. dr. Ljubo Sirc, slovenski in britanski ekonomist, nekdanji disident in politični zapornik
Jože Snoj, pesnik, pisatelj in esejist
akad. prof. dr. Branko Stanovnik, redni član SAZU in EASA
prof., Justin Stanovnik, filolog, publicist
dr. Peter Starič, Univ. dipl. ing., publicist,
dipl. ing. Jože Strgar, nekdanji župan mesta Ljubljane, predsednik Iniciative Prebudimo Slovenijo
dr. Ivan Štuhec, teolog in filozof, izredni profesor moralne teologije
dr. Mitja Štular, direktor Zavoda za oživitev civilne družbe
Dr. Janez Šumrada, veleposlanik
dr. Alenka Šverc, soustanoviteljica pobude »Šola po meri človeka«, nekdanja državna sekretarka
David Tasič, novinar in urednik, četverica JBTZ
Damjan Terpin, odvetnik, deželni tajnik politične stranke Slovenska skupnost-stranke zamejskih Slovencev v Italiji
izr. Prof. dr. Matevž Tomšič, politični analitik, publicist, izredni profesor
Drago Tršar, akademski kipar, član SAZU
dr. Žiga Turk, redni profesor za gradbeno informatiko in dokumentacijo
izr. Prof. dr. Boštjan M. Turk, Izredni profesor za romanske jezike in književnost, publicist
dr. Andrej Umek, član sveta ZZR, nekdanji minister
dr. Ivan Urbančič, filozof, prevajalec
Janez Vajevec, igralec
dr. Andreja Valič Zver, zgodovinarica, direktorica Študijskega centra za narodno spravo
Vinko Vasle, novinar in publicist
Aleksander Zorn, literarni zgodovinar, nekdanji poslanec in državni sekretar
dr. Jure Zupan, redni profesor, nekdanji minister za visoko šolstvo
dr. Milan Zver, poslanec v EP

in še mnogi drugi.